

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Javaslatok a Szakképzési Pályakövetési Rendszerhez

**a kérdőíves utánkövetés, az átfogó elemző tanulmány és az
adminisztratív adatintegráció eredményei alapján**

2026. július

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Az alkalmazott adatforrások és a módszertani keret.....	6
A kérdőíves utánkövetés módszertana.....	6
Az adatintegráció módszertana.....	7
Két módszertan megfigyelésének jellege	9
A két forrástípus kiegészítő jellege	9
Eredmények	10
Végzettségszerzés és a képzés lezárása	10
Munkaerőpiaci átmenet és a jelenlegi státusz	10
Álláskereső és inaktivitás	13
Elhelyezkedés jellemzői: régió, cégméret és a szakma-munkakör illeszkedés.....	15
Jövedelmi helyzet: a kérdőíves és az adminisztratív kép összevetése.....	16
Munkaintenzitás.....	19
Kompetenciák és a munkahelyi elvárásokhoz való illeszkedés	20
További tanulmányok folytatása	21
A képzés retrospektív megítélése	24
Összefoglalás és következtetések.....	26
Fejlesztési javaslatok.....	29

Bevezetés

A Szakképzési Pályakövetési Rendszer (SZPR) célja, hogy folyamatos, megbízható visszajelzést adjon arról, milyen utat járnak be a szakképzésből kilépő fiatalok a képzés befejezése után. A rendszer az elmúlt években két, egymást kiegészítő módon épült fel: egyrészt kérdőíves utánkövetési hullámok formájában, amelyek a végzett tanulók saját bevallásán alapuló, önkitöltős online felmérések; másrészt egy adminisztratív adatkapcsoláson nyugvó adatintegrációs modul formájában, amely több közigazgatási szerv nyilvántartásainak összekapcsolásával rajzolja ki a végzettek munkaerőpiaci és tanulási pályáját. Jelen tanulmány e két forrástípus, összesen négy elemzés eredményeit foglalja egységes keretbe: három egymásra épülő kérdőíves utánkövetési hullámot, valamint az adminisztratív adatintegráción alapuló, 2026 áprilisában elkészült átfogó elemző tanulmányt.

A három kérdőíves hullám azonos logika mentén, de bővülő mintavételi kerettel készült. Az első, 2025 márciusában lezárt felmérés kizárólag a 2022/2023-as tanévben végzetteneteket kérdezte meg, 451 érvényes válasz alapján, 21,2%-os kitöltési ráta mellett. A második hullám 2025 decemberében már két évfolyamot, a 2022/2023-as és a 2023/2024-es tanév végzettjeit vont be, összesen 313 érvényes válasszal (112, illetve 201 fő a két évfolyamról), 10,5%-os kitöltési arány mellett. A harmadik, legfrissebb hullám 2026 júniusában jelent meg, és már mindhárom érintett évfolyamot – a 2022/2023-as, a 2023/2024-es és a 2024/2025-ös tanévben végzetteneteket – lefedte, 373 érvényes válasz (48, 64, illetve 261 fő) és 9,3%-os kitöltési ráta mellett. Mindhárom hullám ugyanazokat a tematikus kérdőívblokkokat alkalmazta, és mindhárom esetben a minta nem, iskolatípus, regionalitás, valamint a tanulói háttérjellemzők (HH, HHH, SNI, BTMN) szerinti súlyozáson esett át, így az egyes hullámok eredményei nemcsak önmagukban, hanem egymással összevetve is értelmezhetők. Ez a felépítés lehetőséget ad arra, hogy ne csak egy-egy évfolyam pillanatnyi helyzetét lássuk, hanem azt is, hogyan alakul ugyanazoknak a mutatóknak az értéke, ha bővül a vizsgált évfolyamok köre, illetve hogyan viselkedik egy adott évfolyam különböző időtávolságból megkérdezve.

A negyedik elemzés, a 2026 áprilisi adatintegrációs tanulmány, alapvetően más logikát követ. Nem kérdőíves önbevalláson, hanem hat közigazgatási adatgazda – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH), az Oktatási Hivatal, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Nemzetgazdasági Minisztérium Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és a Diákhitel Központ Zrt. – nyilvántartásainak egyéni szintű, anonim összekapcsolásán alapul. A vizsgált célcsoport ennek megfelelően is más: a 2020/2021-es, 2021/2022-es és 2022/2023-as tanévben végzettenet mintegy 520 ezer fős szakképzési populációja, amelynek nyomon követése 2021 februárja és 2023 szeptembere között, azaz 32 hónapon keresztül biztosított, és amely a tervek szerint félévente bővül, hosszú távon elérve a kilenc éves megfigyelési horizontot. Ez az adatforrás nem azt kérdezi meg a végzettenektől, hogy szerintük hogyan alakult a pályájuk, hanem azt rögzíti, hogy a hazai adminisztratív rendszerekben ténylegesen milyen nyomot hagynak: mikor jelennek meg bejelentett foglalkoztatottként, mennyi ideig, milyen intenzitással, mikor válnak regisztrált álláskeresővé, és mikor lépnek be valamilyen továbbtanulási formába.

Érdemes hangsúlyozni, hogy az itt bemutatott utánkövetési kérdőív maga is egy nagyobb rendszer harmadik pillérét alkotja: a Szakképzési Pályakövetési Rendszer első pillére a

végzős tanulók körében, még a képzés lezárásának időszakában felvett Pályakövetési kérdőív, amely a további részvételi szándék felmérésére és az elérhetőségek rögzítésére is szolgál; második pillére az adminisztratív adatkapcsoláson alapuló adatintegrációs modul; harmadik pillére pedig a jelen tanulmányban is bemutatott, a már végzett tanulók körében néhány hónappal vagy évvel a képzés lezárása után felvett utánkövetési kérdőív. Ez a hármas felépítés biztosítja, hogy a rendszer a képzés lezárásának pillanatától kezdve, több nézőpontból és több időmetszetben kövesse végig a tanulók pályáját: a Pályakövetési kérdőív az azonnali, a képzés lezárásakor mérhető helyzetet, az utánkövetési kérdőív a néhány hónappal-évvel későbbi, szubjektív tapasztalatokkal is kiegészített helyzetet, az adatintegrációs modul pedig a hosszú távú, objektív, havi bontású pályaalakulást rögzíti.

A négy tanulmány együttes bemutatásának az ad különös értéket, hogy a kétféle adatforrás egymást nem helyettesíti, hanem kiegészíti. A kérdőíves felmérések erőssége, hogy olyan szubjektív, minőségi jellegű információkat is fel tudnak tárni, amelyek semmilyen adminisztratív nyilvántartásban nem jelennek meg: mennyire elégedett valaki a munkahelyével, mennyire érzi hasznosnak a megszerzett tudást, milyen kompetenciákat hiányol saját képzéséből, vagy éppen milyen okból nem keres aktívan állást. Ezzel szemben az adminisztratív adatintegráció erőssége a teljeskörűség és az időbeli felbontás: nem önkéntes mintára, hanem a teljes érintett populációra – illetve annak közigazgatásilag látható részére – vonatkozóan, havi bontásban tudja nyomon követni a foglalkoztatási és tanulási státuszok alakulását, méghozzá anélkül, hogy a válaszmegtagadás vagy a válaszdói fáradtság torzító hatásával kellene számolnia. A két megközelítésnek természetesen korlátai is vannak, de az egyik adatforrás erősségei a másik hiányosságait pótolja: amíg a kérdőíves felmérés mintavételi hibahatárral és a válaszdói hajlandóság szerinti torzítással küzd, addig az adminisztratív adatbázis vak azokra a jelenségekre, amelyek nem hagynak nyomot a hazai nyilvántartásokban – ilyen tipikusan a külföldi munkavállalás, a külföldi továbbtanulás, a be nem jelentett foglalkoztatás vagy a regisztráció nélküli álláskeresés.

A pályakövetés, mint módszertani eszköz, a szakképzési rendszerek minőségbiztosításának egyik alappillére. Az adatokból továbbá megítélhető az is, hogy a képzési kínálat mennyiben felel meg a munkaerőpiac tényleges igényeinek. A négy elemzés együttes áttekintéséből is látszik – tudatosan épít egyszerre kérdőíves és adminisztratív adatforrásokra, felismerve, hogy egyik forrás önmagában sem lenne elégséges a végzettek pályájának teljes körű megértéséhez.

Jelen tanulmány célja, hogy ezt a négy, tartalmában részletes és önmagában is hosszú elemzést egyetlen, áttekinthető anyagba mutassa be: felvázolja azt a közös módszertani keretet, amelyben a kérdőíves és az adminisztratív eredmények értelmezhetők, majd tematikus bontásban – a végzettségszerzéstől a munkaerőpiaci átmeneten és a jövedelmi helyzeten át a továbbtanulásig és a képzés retrospektív megítéléséig – szintetizálja a négy forrásból származó megállapításokat. A tanulmány nem törekszik minden eredmény megismétlésére; célja inkább az, hogy kirajzolja azokat a mintázatokat, amelyek több hullámban és több adatforrásban is konzisztensen visszaköszönnének, illetve rámutasson azokra a pontokra, ahol a hullámok közötti eltérések, vagy éppen a kérdőíves és az adminisztratív kép közötti különbségek további értelmezést igényelnek. Ezáltal a tanulmány

egyszerre szolgál helyzetképként a szakképzésből kilépők pályájáról, és iránytűként azok számára, akik a Szakképzési Pályakövetési Rendszer eredményeire támaszkodva hoznak szakpolitikai, intézményirányítási vagy minőségfejlesztési döntéseket.

A tanulmány felépítése a fentieknek megfelelően három nagyobb egységre tagolódik. A bevezetést követő fejezet röviden összefoglalja azt a módszertani keretet, amelyben a négy elemzés eredményei értelmezhetők – külön kitérve a kérdőíves hullámok közös vonásaira, az adminisztratív adatintegráció sajátosságaira, valamint a két forrástípus egymást kiegészítő jellegére. Ezt követi a tanulmány legterjedelmesebb, tematikus fejezete, amely kilenc alfejezetben – a végzettségszerzéstől a képzés retrospektív megítéléséig – mutatja be a négy forrásból származó eredmények szintézisét, mindenütt jelezve, hogy az adott téma kapcsán mit tudunk meg a kérdőíves hullámokból, és mit tesz hozzá ehhez az adminisztratív adatintegráció. A tanulmányt egy összegző fejezet zárja, amely a legfontosabb, forrásokon átívelő mintázatokat, a fennmaradó nyitott kérdéseket, valamint a szakpolitikai és intézményirányítási szempontból releváns következtetéseket foglalja össze.

Az alkalmazott adatforrások és a módszertani keret

Mielőtt a tartalmi eredmények bemutatására rátérnénk, érdemes röviden összefoglalni, milyen adatokra és milyen módszertani logikára épül a négy elemzés. Ez azért fontos, mert a kérdőíves és az adminisztratív adatforrás nemcsak abban különbözik, hogy mit mér, hanem abban is, hogy milyen pontossággal, milyen lefedettséggel és milyen időbeli felbontásban teszi ezt.

A kérdőíves utánkövetés módszertana

A három kérdőíves hullám mindegyike online, önkitöltős kérdőívvel készült, amelynek informatikai háttérét a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal biztosította. Az alappopulációt minden esetben azok a tanulók alkották, akik a korábbi, végzős évfolyamokat érintő Pályakövetési kérdőívben jelezték, hogy a jövőben is felkereshetők kutatási céllal – az utánkövető kérdőívet kitöltők a Pályakövetési kérdőívben elérhetőségüket megadó és részvételi szándékukat jelző tanulóknak mindössze 9-21 százalékát tették ki hullámtól függően, ami önmagában is jelzi, hogy a kérdőíves eredmények egy önszelektált, bár súlyozással korrigált mintára vonatkoznak.

A kérdőív felépítése mindhárom hullámban azonos tematikus egységekre – a tanulmányok lezárására, a jelenlegi (dolgozik/tanul/álláskereső) státuszra, a jövőbeli tervekre és a képzés retrospektív értékelésére – tagolódott, és mindegyik egységben minden érvényes választ megtartottak, még akkor is, ha a válaszadó a kérdőív egy későbbi szakaszában kilépett. Emiatt a kérdőív egyes részei eltérő elemszámmal rendelkeznek: a legfrissebb, 2026 júniusi hullámban 373 tanuló válaszolt érvényesen a kérdőív első egységére, míg az utolsó érdemi részt már csak 219-en töltötték ki. A minta reprezentativitását mindhárom esetben peremsúlyozási algoritmussal, hét szempont – nem, iskolatípus, regionális elhelyezkedés, valamint SNI, BTMN, HH és HHH státusz – figyelembevételével alakították ki. A súlyozás a nem és az ellátott feladat (szakképző iskolai vagy technikumi végzettség) mentén mutatkozó, 8-14 százalékpontos torzulásokat képes volt kiegyenlíteni, a kisebb elemszámú hátrányos helyzetű csoportok esetében azonban a korrekció korlátozottabb. A minta hibahatára a legfrissebb hullámban 95 százalékos konfidenciaintervallum mellett $\pm 5,51$ százalék, ami a korábbi, nagyobb elemszámú első hullám $\pm 4,61$ százalékos hibahatárához képest valamivel tágabb, jelezve, hogy a bővülő céloszlop ellenére a válaszhajlandóság csökkenése rontott a minta pontosságán.

A három hullám mintajellemzőinek összevetése jól mutatja, hogyan alakult a vizsgálat az idő előrehaladtával:

Jellemző	I. hullám (2025. március)	II. hullám (2025. december)	III. hullám (2026. június)
Vizsgált évfolyamok	2022/2023	2022/2023, 2023/2024	2022/2023, 2023/2024, 2024/2025
Érvényes válaszok száma	451 fő	313 fő (112+201)	373 fő (48+64+261)
Kitöltési ráta	21,2%	10,5%	9,3%
Hibahatár (95%-os konfidencia mellett)	±4,61%	±5,51%	±5,51%
Adatfelvétel időszaka	2025. január 8. és 25.	2025. október 22. és november 18.	2026. április 15. és május 11.

1. Táblázat: Az I., II., III. hullám utánkövetési kérdőív paraméterei

A táblázatból két tendencia rajzolódik ki egyértelműen. Egyrészt a kitöltési ráta hullámról hullámra csökken – ez arra figyelmeztet, hogy fontos lenne a válaszadói kör aktiválása és a kitöltési hajlandóság fenntartása. Érdeemes kiemelni, hogy az első kitöltői kör a legfrissebb hullámban alacsonyabb, mint az elsőben, ennek oka, hogy azok, akik már egyszer kitöltötték a kérdőívet újból nem lettek megkeresve.

Az adatintegráció módszertana

Az adatintegrációs modul jogi alapját az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény, illetve az azt kiegészítő, időközben módosult adatvagyon-hasznosítási szabályozás (2021. évi XCI., majd 2023. évi CI. törvény) adja. A folyamatot kezdetben a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt., jelenleg a Nemzeti Adatvagyon Ügynökség koordinálja, és a jogszabályi előírásoknak megfelelően az adatok többszörös anonimizáláson esnek át. Az integrált adatbázis hat forrásból építkezik: az NSZFH a Szakképzés Információs Rendszerében (SZIR) és a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben (FAR) tárolt képzési adatokat, valamint a szakmai vizsgák eredményeit adja; az Oktatási Hivatal a felsőoktatási tanulmányokra vonatkozó információkat; a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő a biztosított jogviszony alakulására (például megváltozott munkaképesség, elhalálozás, külföldi kiküldetés vagy letelepedés) vonatkozó adatokat; a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a foglalkoztatotti bejelentések, az egyéni vállalkozói és a kisadózói (KATA), illetve társasági adóbevallások (TAO) adatait; a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat az álláskeresői nyilvántartás adatait; a Diákhitel Központ Zrt. pedig a diákhitel-felvétel és -törlesztés adatait szolgáltatja.

A jogszabályi háttér időbeli alakulása önmagában is jól mutatja, hogy az adatvagyon-hasznosítás szabályozási kerete Magyarországon az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül: az SZPR 2020-as indulásakor még a döntéselőkészítéshez szükséges adatok hozzáférhetőségéről szóló, azóta hatályon kívül helyezett 2007. évi törvény és a hozzá kapcsolódó kormányrendelet adta a jogi alapot, majd a rendszer működése alatt két alkalommal is módosult a szabályozás: előbb a nemzeti adatvagyonról szóló 2021. évi törvény, majd a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről szóló 2023. évi törvény lépett

hatályba. Ez a folyamatos jogszabályi finomodás egyrészt azt jelzi, hogy az államigazgatási adatkapcsolás, mint módszertani eszköz, viszonylag új és folyamatosan érő terület Magyarországon, másrészt azt is, hogy a pályakövetési rendszer működtetői folyamatosan az aktuális, legszigorúbb adatvédelmi és adatkezelési előírásokhoz igazítják a folyamatot.

A vizsgálati célcsoportot minden olyan tanuló alkotja, aki 2020. szeptember 1. után megjelent a Szakképzés Információs Rendszerében; az adatkör félévente bővül, így hosszabb távon egyre több évfolyam és egyre hosszabb megfigyelési időszak válik elérhetővé. Az elemzés lezárásának időpontjában a 2020. szeptember 1. és 2023. szeptember 30. között SZIR-ben szereplő tanulók alkotják a mintegy 520 ezer fős alapsokaságot, akiknek 2021 februárja és 2023 szeptembere közötti pályája követhető. Az adminisztratív adatok legnagyobb erőssége az elvi teljeskörűség: nem egy önkéntes mintára, hanem – a közigazgatási rendszerek által rögzített jelenségek tekintetében – a teljes populációra vonatkoznak. Ugyanakkor ez a teljeskörűség csak az adatgyűjtést előíró adminisztratív aktus szemszögéből értelmezhető: a külföldi munkavállalás vagy külföldi továbbtanulás, a be nem jelentett foglalkoztatás, a regisztráció nélküli álláskeresés, illetve az egyéb (nem gyermekvállalási vagy egészségügyi okból bekövetkező) inaktivitás a hazai nyilvántartásokban nem, vagy csak közvetve jelenik meg. Egy további módszertani korlátot jelent, hogy a köznevelési és a szakképzési adatrendszerek 2020-as szétválasztása miatt egy tisztán a Szakképzés Információs Rendszeréből induló elemzés a teljes szakképzési célcsoport mintegy négy százalékát, közel tízezer főt nem tud lefedni. Az évfolyamok azonosítása is módszertani finomítást igényelt: mivel a rendszer korai szakaszában a képesítésszerzés adminisztratív rögzítettsége nem minden esetben egyértelmű, az elemzés külön kategóriába sorolja a bizonyítottan „szakmát/szakképesítést szerzett”, illetve a „képzést elvégezte, de a szakma megszerzése nem ítélt meg” eseteket.

Az adminisztratív adatok feldolgozása háromféle időkezelési logikát alkalmaz, a vizsgált jelenség természetétől függően. Azokat a jelenségeket, amelyeknél a pálya időbeli alakulása, stabilitása a lényeges – ilyen a foglalkoztatási vagy tanulási státusz –, havi gyakoriságú, idősoros mutatóként kezeli a rendszer, méghozzá nem naptári időben, hanem a végzéshez viszonyított közös idősinen (például a végzést követő 1–36. hónapban), ami lehetővé teszi a különböző időpontban végzett évfolyamok összevetését. Az egyszeri, meghatározott időponthoz köthető eseményeket – mint az első munkába állás – a rendszer eseményalapú logikával, a végzéshez viszonyított időzítésként rögzíti. Végül azokat a jelenségeket, amelyek nem egyetlen időponthoz, hanem a teljes megfigyelési időszakhoz kötődnek – például, hogy valaki tapasztalt-e bármikor regisztrált álláskeresői epizódot –, időablak-alapú indikátorokkal írja le, szükség esetén az előfordulás gyakoriságát vagy időtartamát is rögzítve. A három logika együttesen ad dinamikus, idősoros képet a pályák alakulásáról, ragadja meg a kritikus belépési eseményeket, és teszi lehetővé a teljes megfigyelési időszakra vonatkozó összegző jellegű kockázatok azonosítását is.

Az adatintegrációs tanulmány módszertani fejezete emellett kifejezetten hivatkozik egy 2025-ös hazai neveléstudományi publikációra, amely az adminisztratív adatok szakképzési és munkaerőpiaci átmenet elemzésében betöltött szerepét, lehetőségeit és korlátait tárgyalja. Ez a tudományos megalapozottság is jelzi, hogy az SZPR adatintegrációs modulja nem

elszigetelt, kizárólag hazai fejlesztés, hanem tudatosan épít a szakirodalomban felhalmozott módszertani tapasztalatokra az adminisztratív nyilvántartások kutatási célú összekapcsolása terén. Az adatintegrációs tanulmány azt is jelzi, hogy a vállalkozói szerződés teljesítési időszaka alatt további adatkapcsolások is megvalósultak, ugyanakkor ezek nyers adatbázisainak átadására a dokumentum lezárásakor még nem került sor – vagyis a jelenleg bemutatott eredmények is csak egy pillanatnyi, folyamatosan bővülő állapotot tükröznek.

Két módszertan megfigyelésének jellege

A két adatforrás nemcsak jellegében, hanem ütemében is eltér egymástól, és ennek a különbségnek a megértése elengedhetetlen a jövőbeli eredmények értelmezéséhez. A kérdőíves utánkövetés hullámokban, évente ismétlődik, és minden egyes hullám fő célcsoportja egy adott tanévben végző tanulók, ez egy keresztmetszeti pillanatképet ad. Ezzel szemben az adminisztratív adatintegráció a félévente frissül, és minden egyes frissítéskor nemcsak új évfolyamok kerülnek be a rendszerbe, hanem a már bent lévő évfolyamok megfigyelési ablaka is hosszabbodik – vagyis ugyanaz a személy egyre hosszabb időtávon követhető.

Ez a különbség hosszú távon egyre inkább az adminisztratív adatintegráció javára billenti a mérleget a pályák időbeli alakulásának vizsgálatában: amint a rendszer eléri a tervezett kilenc éves megfigyelési horizontot, az első bevont évfolyamok esetében olyan hosszú távú karrierútemelemzésre nyílik majd lehetőség (például a felsőfokú továbbtanulás és az azt követő munkába állás összefüggéseinek vizsgálatára), amelyre a kérdőíves utánkövetés – néhány hullámnál, egy-két éves távlatú adatával – nem képes. Ez azonban nem teszi feleslegessé a kérdőíves modult, hiszen az abban feltárt szubjektív, minőségi információk típusukból adódóan nem válthatók ki hosszabb időszakkal.

A két forrástípus kiegészítő jellege

A kérdőíves és az adminisztratív adatforrás összevetése azt mutatja, hogy a két megközelítés nem versenytársa, hanem kiegészítője egymásnak. Amíg az adminisztratív adatok a kimenetek stabil, összehasonlítható és részletes, teljes körű nyomon követését biztosítják, addig a kérdőíves modul azokat a minőségi szempontokat és háttérinformációkat tárja fel, amelyek a nyilvántartásokból nem ismerhetők meg: a képzés hasznosulásának szubjektív megítélését, a kompetenciák és a munkaköri elvárások illeszkedését, a munkahelyi és tanulmányi elégedettséget, a továbblépési szándékokat, valamint az észlelt akadályokat és támogatásokat. Ez a kettősség indokolja, hogy jelen tanulmány a továbbiakban ne külön-külön, hanem tematikus bontásban, egymás mellett mutassa be a négy forrás eredményeit – ahol lehetséges, jelezve azt is, hogy a kérdőíves és az adminisztratív kép mennyiben erősíti meg vagy árnyalja egymást.

Eredmények

A következő fejezet tematikus egységben mutatja be a négy elemzés eredményeinek szintézisét. A sorrend nagyjából követi a pályakezdők életútjának logikáját: a képzés lezárásától és a végzettség megszerzésétől indulva a munkaerőpiaci átmeneten, az elhelyezkedés és a jövedelmi helyzet jellemzőin, az álláskeresésen és a munkaintenzitáson át jutunk el a kompetenciák megítéléséhez, a továbbtanulási utakhoz, végül a képzés egészének retrospektív értékeléséhez. Minden alfejezet igyekszik egyaránt bemutatni, hogy az adott téma kapcsán mit mutatnak a három kérdőíves hullám egymással összevetett eredményei, és mivel egészíti ki, erősíti meg vagy árnyalja ezt a képet az adminisztratív adatintegráció – ahol ez utóbbi releváns információval szolgál.

Végzettségszerzés és a képzés lezárása

Mindhárom kérdőíves hullámban a résztvevők túlnyomó többsége – 94–97%-a – megszerezte azt a végzettséget, amelynek képzésén a vizsgált tanévben végzős tanuló volt. A sikertelenség fő oka mindhárom hullámban a szakmai vizsga letétele volt; a legfrissebb (2026. júniusi) hullámban emellett a szakma- és képzésváltás is jelentős tényezőként jelent meg. A 2025. márciusi felmérés szerint a sikertelen végzés a technikumban/szakgimnáziumban végzetek körében (7%) gyakoribb volt, mint a szakképző iskolában végzetek esetében (3%), és a legfiatalabb (18–19 éves) és legidősebb (24+ éves) korcsoportban, illetve a hátrányos helyzetű tanulók körében is felülreprezentált volt (ez utóbbi eredményt az alacsony elemszám miatt fenntartással kell kezelni).

Munkaerőpiaci átmenet és a jelenlegi státusz

A kérdőíves felmérések a válaszadás időpontjában mért főtevékenység szerint négy csoportba sorolják a végzetteneket: kizárólag dolgozókra, kizárólag tanulókra, egyszerre dolgozókra és tanulókra, valamint egyéb tevékenységet folytatókra. A három hullám mintázata eltéréseket mutat. Az első, csak a legrégebbi évfolyamot vizsgáló felmérésben a válaszadók 41 százaléka kizárólag dolgozott, 19 százaléka kizárólag tanult, 37 százaléka mindkettőt egyszerre végezte, 3 százaléka pedig egyéb tevékenységet folytatott. A második hullámban, amely már a 2023/2024-es évfolyamot is bevonta, a kizárólag dolgozók aránya 46 százalékra nőtt, a kizárólag tanulóké viszont 9 százalékra esett vissza, miközben a dolgozó-tanuló kombináció 42 százalékon maradt. A legfrissebb, mindhárom évfolyamot lefedő hullámban a kép átrendeződött: a kizárólag dolgozók aránya 36 százalékra csökkent, a kizárólag tanulóké 20 százalékra emelkedett, a kombinált csoport pedig 42 százalékon stabilizálódott.

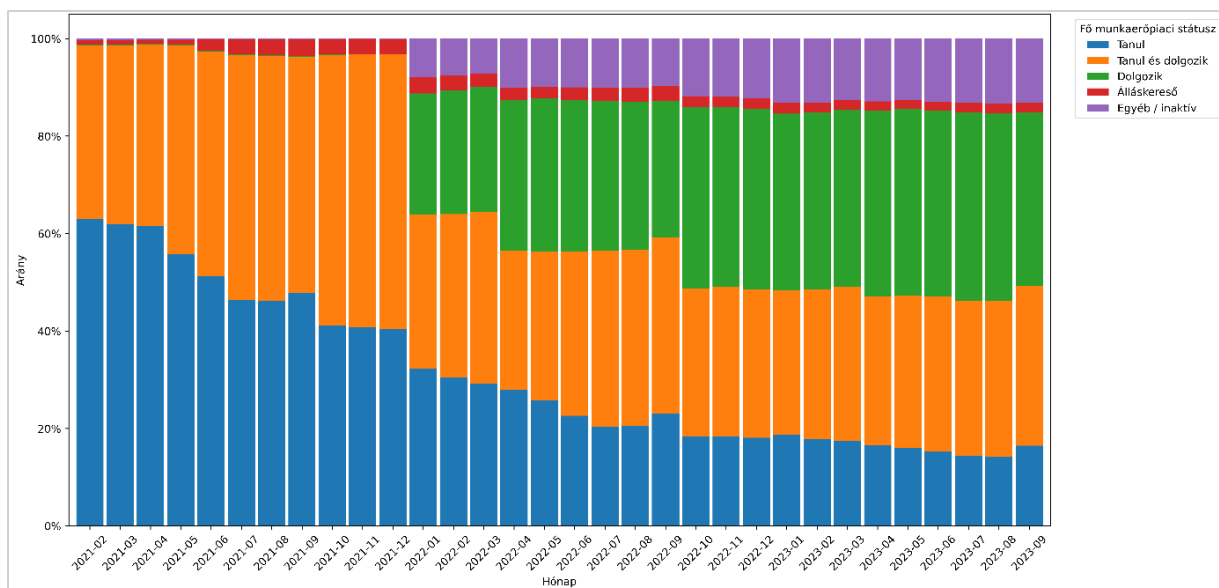
A három hullám főtevékenység szerinti megoszlását áttekintve a következő kép rajzolódik ki:

Főtevékenység	I. hullám	II. hullám	III. hullám
Kizárólag dolgozik	41%	46%	36%
Kizárólag tanul	19%	9%	20%
Dolgozik és tanul egyszerre	37%	42%	42%
Egyéb tevékenység	3%	3%	2%

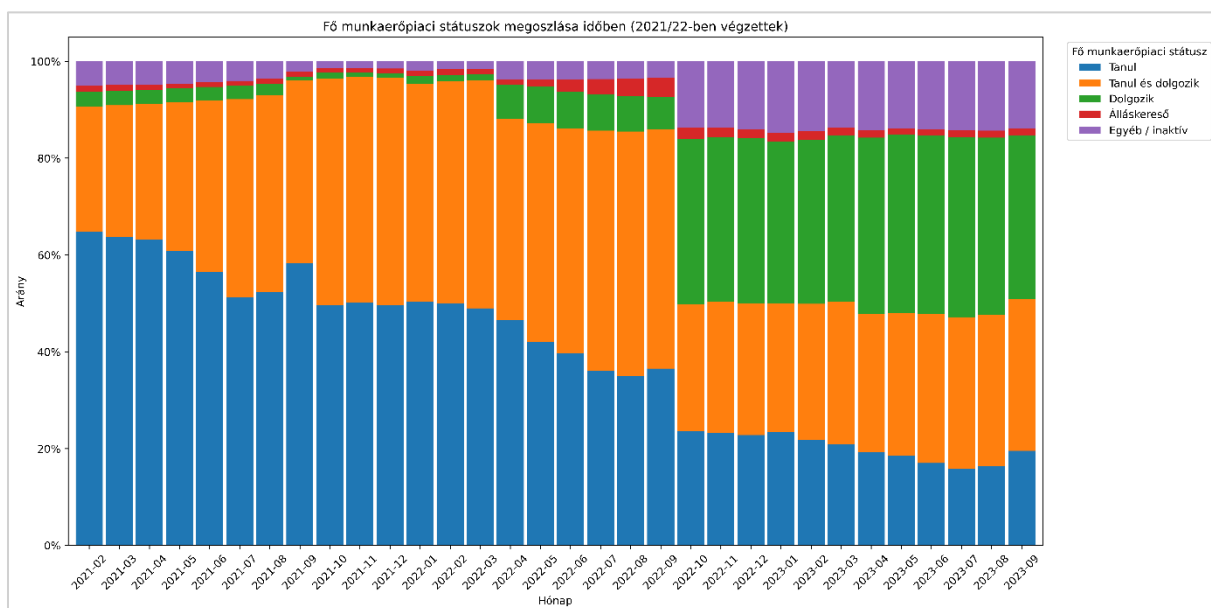
2. Táblázat: Az elmúlt egy hónap fő státusza az I., II., III. hullám utánkövetési kérdőív alapján

Ez az ingadozás vélhetően annak tudható be, hogy a vizsgált célcsoport összetétele hullámonként változik: minél frissebb a végzés, annál valószínűbb, hogy a válaszadó még tanulmányokat folytat, míg a régebben végzetek esetében a munkavállalás felé tolódik el a mérleg. Ezt támasztja alá, hogy a legfrissebb hullámban a 261 fős, 2024/2025-ben végzett – tehát a felméréshez képest legfrissebben kilépett – évfolyam felülreprezentált a mintában, ami önmagában is növeli a kizárólag tanulók és a családalapítás helyett még tanulást tervezők arányát. Mindhárom hullámban közös vonás ugyanakkor, hogy a dolgozás és a tanulás kombinációja rendkívül elterjedt: a végzetek jelentős, 37-42 százalék közötti hányada egyszerre van jelen mindkét státuszban, ami arra utal, hogy a pályakezdés jellemzően nem egyetlen, éles váltásként, hanem egy átmeneti, kettős aktivitású szakaszon keresztül valósul meg.

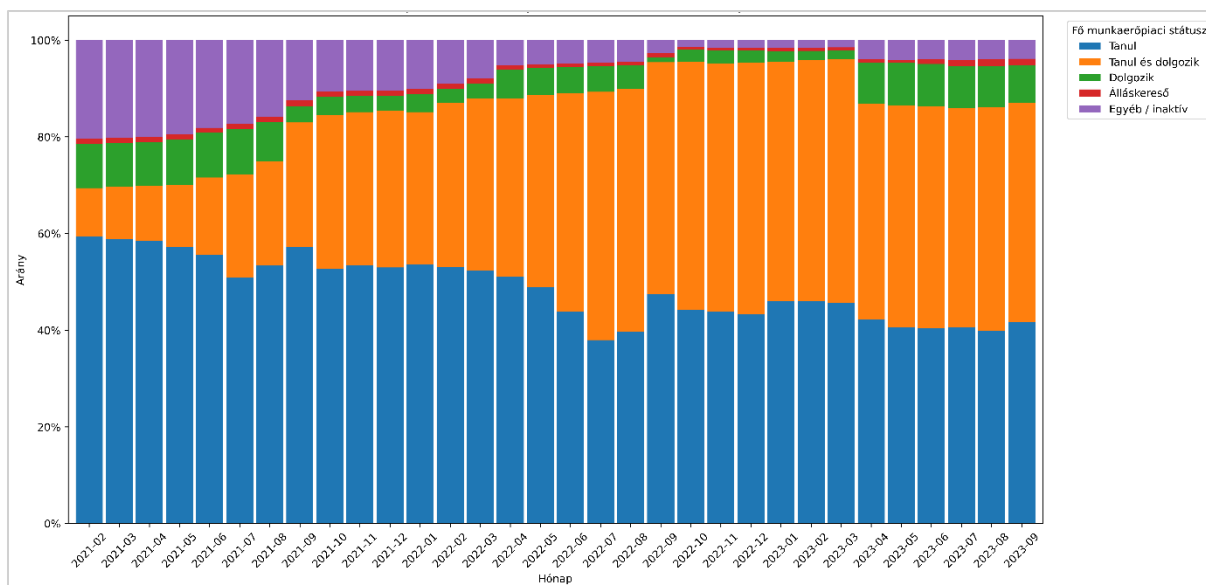
Az adminisztratív adatintegráció ezt a képet időbeli dinamikával egészíti ki. Az adatok szerint a szakképzésből kilépők jelentős része rövid időn belül megjelenik a bejelentett foglalkoztatásban, és a foglalkoztatotti jelenlét a kilépést követő hónapok előrehaladtával fokozatosan erősödik, majd stabilizálódik. Az átmenet tehát nem egyetlen, azonnali „átkapcsolásként” írható le, hanem egy fokozatos folyamatként, amelynek korai szakaszában a tanulás, a munkavégzés és az egyéb élethelyzetek – illetve ezek kombinációi – hosszabb ideig párhuzamosan vannak jelen. A „tanul és dolgozik” kategória több időszakban is számottevő arányban jelenik meg az adminisztratív idősorokban, ami pontosan megerősíti a kérdőíves felmérésekben látott mintázatot: a pályakezdés sokaknál valóban kettős aktivitással valósul meg, és ez nem csupán a kérdőíves önbevallás torzítása, hanem a hazai adminisztratív nyilvántartásokban is tetten érhető, valós jelenség.

1. ábra: Fő munkaerőpiaci státuszok megoszlása időben (2020/21-ben végzettek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

2. ábra: Fő munkaerőpiaci státuszok megoszlása időben (2021/22-ben végzettek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

3. ábra: Fő munkaerőpiaci státuszok megoszlása időben (2022/23-ban végzetek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

Álláskeresés és inaktivitás

A kérdőíves felmérésekben azoknak, akik az adatfelvétel idején nem dolgoztak, csak kisebb hányada – 34-42 százaléka hullámtól függően – keresett ténylegesen munkát; a fennmaradó rész tanult, vagy más okból volt inaktív. Azok többsége, akik keresnek munkát, mindhárom hullámban azt jelezte, hogy számukra mindegy, saját tanult szakmájukban találnak-e állást (67-77 százalék), emiatt mondhatjuk, hogy a pályakezdők jelentős része rugalmasan áll a szakmai illeszkedés kérdéséhez, és inkább az elhelyezkedés tényét, mint annak szakmai relevanciáját tartja elsődlegesnek.

Az adminisztratív adatok az álláskeresés dinamikájáról adnak kiegészítő, idősoros képet. Az álláskeresésben érintettek aránya azt fejezi ki, hogy a vizsgált populáción belül mekkora hányad szerepelt a vizsgálati időszakban (jelenleg 2021.02–2023.09) legalább egy alkalommal regisztrált álláskeresőként a Gazdaságfejlesztési Minisztérium Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatának álláskeresési nyilvántartásában, függetlenül a regisztráció időtartamától, számától és időzítésétől. Másként megfogalmazva: a mutató a vizsgált célcsoporton belül azok arányát adja meg, akik a megadott időszakban legalább egyszer megjelentek az álláskeresési regiszterben, a teljes vizsgált populáció létszámához viszonyítva.

Az „álláskeresésben érintettek aránya” tehát egy kumulatív kockázati mutató: nem azt mutatja, hogy egy adott hónapban hányan álláskeresők, hanem azt, hogy a vizsgált időszakban (2021.02–2023.09) összesen a célcsoport mekkora része került be legalább egyszer a regisztrált álláskeresők nyilvántartásába. Emiatt az értéke érzékeny a megfigyelési időtáv hosszára: minél hosszabb az utánkövetés, annál nagyobb eséllyel jelenik meg egy rövid, akár átmeneti álláskeresési epizód is, így a mutató idővel jellemzően emelkedhet. Értelmezési szempontból az arány jól jelzi, hogy a végzést követő pályákon mennyire gyakori a regisztrált álláskeresés megtapasztalása, ugyanakkor nem különíti el a rövid, átmeneti regisztrációkat a tartós álláskereséstől. Fontos korlát, hogy a mutató kizárólag a regisztrált álláskeresést méri, így a regisztráción kívüli munkakeresés – amely szintén releváns lehet – nem jelenik meg benne.

A regisztrált álláskereső a végzést követő időszakban elsősorban átmeneti epizódokként jelenik meg: a végzés utáni hónapokban a regisztrált álláskereső státusz aránya jellemzően felfut, majd később visszaesik, és alacsonyabb szinten stabilizálódik. Miközben azoknak az aránya, akik legalább egyszer megjelentek az álláskeresői regiszterben, érdemi csoportot érint – a legkorábban bevont évfolyamnál akár minden negyedik kilépőre is igaz lehet –, addig a teljes megfigyelési időszak alatt folyamatosan regisztrált álláskeresőként nyilvántartottak aránya kifejezetten alacsony, 0,5 százalékos alatti. Ez azt jelenti, hogy a regisztrált álláskereső túlnyomórészt rövid, átmeneti epizód, és csak egy igen szűk csoport sajátja a tartós, folyamatos álláskereső. A COVID-időszakhoz köthető évfolyamoknál a végzést követő felfutás markánsabb volt, ami minden bizonnyal a járványidőszak munkaerőpiaci bizonytalanságával, illetve a képzési kimenetet érintő zavarokkal függ össze – ugyanakkor az értelmezésnél fontos szem előtt tartani, hogy ez az indikátor kizárólag a regisztrált álláskeresőt ragadja meg, a be nem jelentett vagy regisztráció nélküli munkakeresésről nem ad információt.

A regisztrált álláskeresőben legalább egyszer érintettek aránya évfolyamonként csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor az összevetésnél érdemes szem előtt tartani, hogy a későbbi évfolyamoknál rövidebb a rendelkezésre álló utánpótlási ablak, így kevesebb idő áll rendelkezésre arra, hogy egy álláskeresői epizód „megjelenjen” a nyilvántartásban. A konkrét értékek szerint a 2020/21-es évfolyamban 23,61%, a 2021/22-es évfolyamban 17,19%, míg a 2022/23-as évfolyamban 8,74% szerepelt a vizsgált időszakban legalább egyszer regisztrált álláskeresőként.

Az álláskeresőben töltött idő azt adja meg, hogy a személy a vizsgálati időszakban (jelenleg 2021.02 -2023.09) összesen hány naptári napot töltött regisztrált álláskeresőként a Gazdaságfejlesztési Minisztérium Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatának álláskeresői nyilvántartása szerint.

Az álláskeresőben töltött átlagos évfolyamonként csökken: a 2020/21-es évfolyamnál átlagosan 39 nap, a 2021/22-esnél 26 nap, a 2022/23-asnál pedig 15 nap regisztrált álláskeresői nap jelenik meg a vizsgált időszakban. Ez a minta nem feltétlenül arra utal, hogy a későbbi évfolyamoknál az álláskeresői epizódok – ha előfordulnak – összességében rövidebbek, hanem a rendelkezésre álló utánpótlási időablak hosszának eltéréseiből is következhet, ami önmagában is lefelé húzhatja az összesített napok számát.

Évfolyam	Legalább egyszer érintett (%)	Teljes időszakban végig álláskereső (%)	Átlagos álláskeresőben töltött napok száma
2020/2021	23,61%	0,20%	39 nap
2021/2022	17,19%	0,29%	26 nap
2022/2023	8,74%	0,20%	15 nap

3. Táblázat: Álláskeresőben érintettek köre és az átlagos álláskeresőben töltött napok száma az adminisztratív adatok alapján. (A táblázat a EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1 dokumentum alapján készült)

Ha a kérdőíves és az adminisztratív álláskeresői adatokat együtt olvassuk, egy koherens, kétlépcsős kép rajzolódik ki. A kérdőíves felmérésekben munkanélkülinek mutatkozó viszonylag alacsony hányada (34-42 százaléka) keres ténylegesen, aktívan munkát – ez a kérdőíves oldalról nézve azt sugallja, hogy a nem dolgozó, nem tanuló végzettségű jelentős része más okból (például átmeneti pihenés, családi ok vagy egyszerűen a kérdőív kitöltésének

időpontjában zajló váltás miatt) inaktív, nem pedig azért, mert nem talál állást. Az adminisztratív oldalról nézve ezt támasztja alá, hogy a tartósan, folyamatosan regisztrált álláskereső aránya rendkívül alacsony (0,5 százalék alatti), miközben az átmeneti, rövid epizódok jóval gyakoribbak. A két forrás tehát összhangban van abban, hogy a szakképzésből kilépők körében a tartós, strukturális munkanélküliség nem jellemző jelenség, az álláskereső – amennyiben egyáltalán megjelenik – inkább rövid, átmeneti szakasz a pályakezdés folyamatában.

Elhelyezkedés jellemzői: régió, cégméret és a szakma-munkakör illeszkedés

Az elhelyezkedés konkrét körülményei – hogy hol, milyen méretű szervezetnél és mennyire a tanult szakmához illeszkedő munkakörben dolgoznak a végzetek – a pályakövetés egyik legkonkrétabb, leginkább gyakorlati hasznosítású tématerülete, hiszen ezek az információk közvetlenül felhasználhatók a képzőintézmények és a helyi munkaerőpiaci szereplők közötti együttműködés tervezésénél.

Mindhárom hullámban a munkaerőpiacon elhelyezkedett tanulók túlnyomó többsége – 97-98 százaléka – Magyarországon dolgozik. Mindhárom hullám azonosít néhány olyan vármegyét, ahonnan a végzetek jelentős hányada nem a saját megyéjében helyezkedik el – ezek a vármegyék hullámonként részben változnak (Fejér, Hajdú-Bihar, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest a legfrissebb, Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén, Tolna, Békés és Hajdú-Bihar a második, illetve Heves, Tolna, Veszprém, Pest és Bács-Kiskun az első hullámban), ami arra utal, hogy a területi mobilitás nem egy-két megyére koncentrálódó, hanem szélesebb körű jelenség a szakképzésből kilépők körében. A foglalkoztató cégek mérete szerint mindhárom hullámban a legkisebb munkavállalói létszámmal működő szervezetek vannak többségben. Az első hullámban emellett a legnagyobb létszámú szervezetek is felülreprezentáltak voltak.

A területi mobilitás mértéke – vagyis, hogy a végzetek jelentős hányada nem a képzést nyújtó intézmény vármegyéjében helyezkedik el – önmagában sem pozitív, sem negatív jelenségként nem értékelhető: egyaránt jelezhet kedvező munkaerőpiaci lehetőségeket máshol, illetve azt is, hogy a képző intézmény térségében nincs elegendő, a tanult szakmához illeszkedő álláshely.

A szakma és a betöltött munkakör illeszkedése ágazonként jelentősen eltér, és a legjobban illeszkedő ágazatok köre hullámról hullámra változik. Az első hullámban az elektronika-elektrotechnika (79%), a gépészet (72%) és az egészségügy (50%) ágazatokban volt a legmagasabb az illeszkedés; a második hullámban a specializált gép- és járműgyártás (94%), a gépészet (92%) és az informatika-távközlés (90%) ágazatok emelkedtek ki; a legfrissebb hullámban pedig az informatika-távközlés (87%), a gazdálkodás-menedzsment (73%) és a turizmus-vendéglátás (73%) ágazatok mutatták a legerősebb illeszkedést. Az informatika-távközlés és a gépészet mindhárom hullámban a legjobban illeszkedő ágazatok között szerepel, úgy néz ki ezekben a szakmákban a képzés tartalma és a munkaerőpiaci kereslet tartósan összhangban van. A legjobban illeszkedő ágazatok hullámonkénti rangsorát táblázatban összefoglalva is jól látszik az informatika-távközlés és a gépészet tartós jelenléte:

Lekérdezési hullám	1. legjobban illeszkedő ágazat	2. legjobban illeszkedő ágazat	3. legjobban illeszkedő ágazat
I. hullám (2025. márc.)	Elektronika-elektrotechnika (79%)	Gépészet (72%)	Egészségügy (50%)
II. hullám (2025. dec.)	Spec. gép- és járműgyártás (94%)	Gépészet (92%)	Informatika-távközlés (90%)
III. hullám (2026. jún.)	Informatika-távközlés (87%)	Gazdálkodás-menedzsment (73%)	Turizmus-vendéglátás (73%)

4. Táblázat: Ágazati illeszkedés I., II., III. hullám utánkövetési kérdőív alapján

Összességében a válaszadók 63-66 százaléka szerint munkája részben vagy teljesen kötődik a korábban tanultakhoz, ez az arány a három hullámban viszonylag stabil.

A munkavállalók döntő többsége mindhárom hullámban alkalmazotti jogviszonyban dolgozik, bár az arány 75 és 85 százalék között ingadozik hullámonként (75% a legfrissebb, 85% a második, 81% az első hullámban).

Az alkalmazotti arány 75-85 százalék közötti ingadozása egyúttal arra is felhívja a figyelmet, hogy a válaszadók 15-25 százaléka nem hagyományos alkalmazotti formában van jelen a munkaerőpiacon – ide tartozhatnak az egyéni vállalkozók, a kisadózó (KATA) formában dolgozók, illetve az alkalmi vagy projektalapú munkavégzők. Ezen a ponton az adminisztratív adatintegráció különösen értékes kiegészítést nyújthatna, hiszen a NAV-tól származó adatok – a '08-as bevallás mellett az egyéni vállalkozói járulékbevallás ('58-as bevallás) és a kisadózó vállalkozások tételes adójára (KATA) vonatkozó bevallás – elvben lehetővé tennék az önfoglalkoztatói és vállalkozói pályák pontos, teljes körű azonosítását és időbeli nyomon követését, ami a kérdőíves önbevallásból csak közvetetten, a „nem alkalmazott” kategória fennmaradó részeként következtethető ki.

Jövedelmi helyzet: a kérdőíves és az adminisztratív kép összevetése

Míg a kérdőíves felmérések egyetlen időpontra vonatkozó, önbevalláson alapuló mediánkereseti adatot szolgáltatnak, az adminisztratív adatintegráció havi bontású jövedelmi idősorokat épít fel, amelyek jóval árnyaltabb, de egyben óvatosabb értelmezést is igénylő képet adnak. Az adatintegrációs tanulmány kifejezetten felhívja a figyelmet arra, hogy a jövedelmi idősorok erősen érzékenyek a szezonális és az egyszeri elszámolási hatásokra: a nem rendszeres juttatásoknál (például év végi jutalmaknál) jól látható, ismétlődő, éven belüli kiugrások jelentkeznek, míg a rendszeres bérmutatóknál 2022 elején egy egyszeri kiugrás figyelhető meg, amely minden valószínűség szerint a családi SZJA-visszatérítés adminisztratív lenyomata, nem pedig valódi bérnövekedés. Emiatt a rövid távú kilengéseket önmagukban nem szabad bértrendként értelmezni; a megbízható következtetésekhez a több hónapot átfogó mintázatok és a különböző mutatók egymással összevetett, együttes értelmezése szükséges. Ez a módszertani figyelmeztetés a kérdőíves mediánkereseti adatok értelmezésére nézve is tanulságos: az egyetlen időpontban mért, néhány száz fős mintára épülő mediánbér (300, illetve 350 ezer forint) önmagában nem alkalmas trendek megállapítására, csak nagyságrendi tájékozódásra.

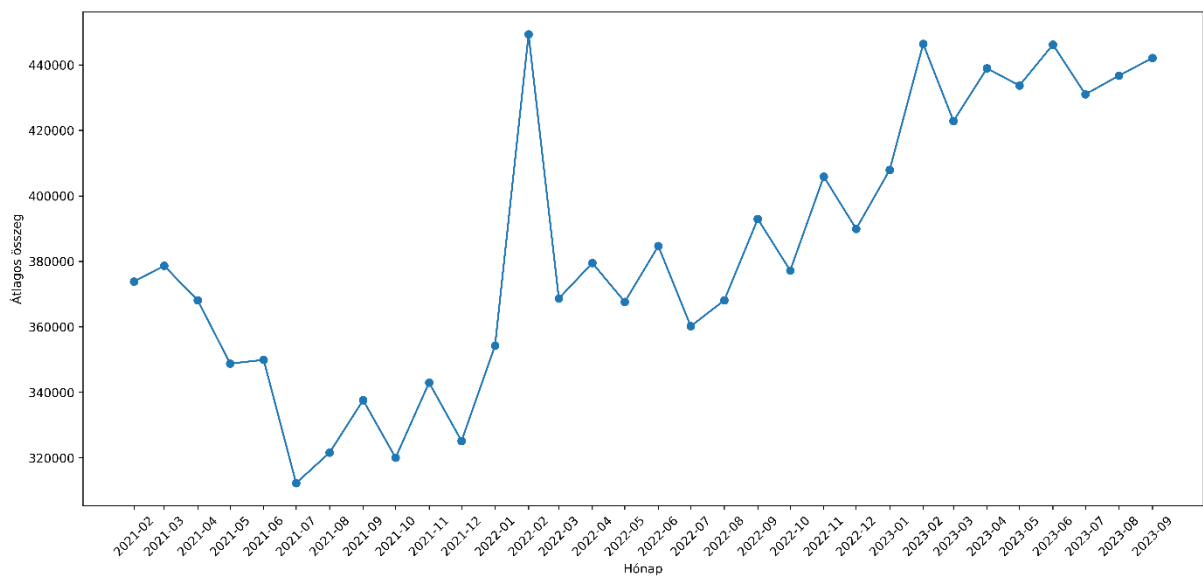
Mutató	I. hullám	II. hullám	III. hullám
Nettó átlagkereset	310 ezer Ft	345 ezer Ft	324 ezer Ft
Nettó mediánkereset	300 ezer Ft	350 ezer Ft	350 ezer Ft

5. Táblázat: Nettó átlagkereset és mediánkereset az I., II., III. hullám utánkövetési kérdőív alapján

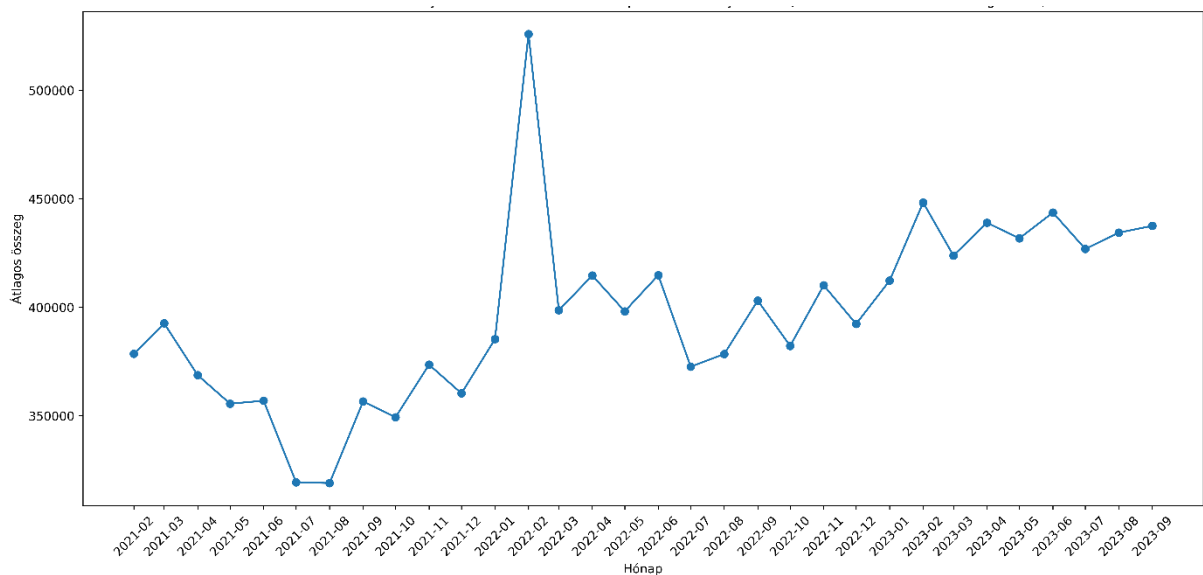
A két adatforrás jövedelmi vonatkozású eredményeinek együttes olvasata azt sugallja, hogy a jövedelmi helyzet a szakképzésből kilépők pályakövetésének egyik legérzékenyebb, legóvatosabb kezelést igénylő területe. Míg a foglalkoztatás tényét és intenzitását viszonylag egyértelműen lehet mérni és időben összevetni, addig a jövedelem szintje és alakulása számos, a képzési kimenettől független tényezőtől (általános bérdinamika, adó- és támogatáspolitikai változások, szezonális juttatások) is függ, amelyeket a pályakövetési rendszernek pontosan el kell tudnia különíteni a képzési és munkaerőpiaci illeszkedés hatásától. Ehhez hosszabb idősorra és több évfolyam összevetésére lesz szükség, mint amit a jelenlegi, 32 hónapos megfigyelési ablak lehetővé tesz – a rendszer tervezett, kilenc éves időtávra történő bővülése éppen ezért különösen fontos előrelépés lesz a jövedelmi trendek megbízható értelmezése szempontjából.

A NAV-tól származó, egyénsoros adatok elvben rendkívül részletes jövedelmi bontást tennének lehetővé – akár havi rendszerességgel, akár a rendszeres és a nem rendszeres juttatások elkülönítésével –, ez a részletezettség azonban egyben a legnagyobb értelmezési kihívást is jelenti. A kérdőíves felmérés ezzel szemben egyetlen, önbevalláson alapuló mediánértéket ad, amely bár kevésbé részletes, de a válaszadó szempontjából könnyebben értelmezhető és kevésbé érzékeny az adminisztratív elszámolási sajátosságokra. A két megközelítés együttes alkalmazása – az adminisztratív idősor a trend, a kérdőíves medián a nagyságrend és a szubjektív viszonyítási pont azonosítására – adja a legmegbízhatóbb képet a pályakezdekők kereseti helyzetéről.

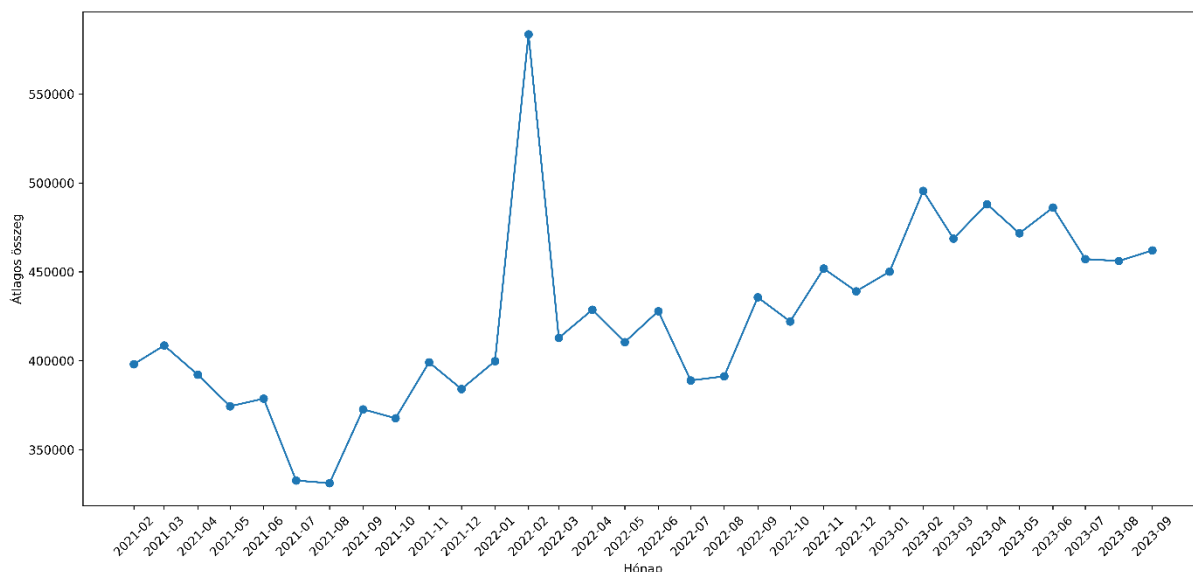
Az idősorok alapján a korrigált (teljes munkaidős, teljes havi) rendszeres bér 2021-ben inkább hullámozó, majd 2022–2023 során összességében emelkedő pályára áll, ami arra utal, hogy a végzést követő időszakban a nyilvántartásokban megjelenő, standardizált bérszint fokozatosan magasabb tartományba kerül. Mindhárom évfolyamnál nagyon látványos, egyszeri kiugrás jelenik meg 2022 elején, amely nagy valószínűséggel a családi SZJA-visszatérítés egyszeri hatásához köthető, ezért ezt a pontot nem érdemes tartós bérnövekedésként értelmezni. Az értelmezésnél fontos, hogy a mutató standardizálása miatt az idősor elsősorban a foglalkoztatásokhoz társítható „teljes munkaidős bérszintet” közelíti, és kevésbé alkalmas az egyének ténylegesen realizált havi jövedelmének megítélésére. A hónapról hónapra változásokat így a foglalkoztatási összetétel és az egyszeri elszámolási tételek is érdemben befolyásolhatják.

4. ábra: Alkalmazotti munkaviszonyból származó, rendszeres pénzbeli havi juttatás (bruttó, Ft, 2020/21-ben végzetek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

5. ábra: Alkalmazotti munkaviszonyból származó, rendszeres pénzbeli havi juttatás (bruttó, Ft, 2021/22-ben végzetek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

6. ábra: Alkalmazotti munkaviszonyból származó, rendszeres pénzbeli havi juttatás (bruttó, Ft, 2022/23-ban végzettek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

A kérdőíves felmérések azt is vizsgálták, mennyire elégedettek a végzettek a jelenlegi munkahelyükkel az egyes szempontok szerint. Mindhárom hullámban következetesen az derült ki, hogy a legfontosabbnak tartott szempontok (jó fizetés, kellemes munkahelyi környezet, állásbiztonság, jó munkatársi kapcsolatok) közül a tényleges elégedettség leginkább az állásbiztonság és a munkatársi kapcsolatok dimenziójában magas, míg a kereseti szinttel kapcsolatos elégedetlenség a legfőbb hajtóereje annak, ha valaki munkahelyet keres.

Munkaintenzitás

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya az alkalmazottként dolgozók körén belül a végzést követően folyamatosan emelkedik, és idővel magasabb szinten rendeződik – vagyis az alkalmazotti foglalkoztatás nemcsak gyakoribbá, hanem intenzívebbé és stabilabbá is válik. Ezt erősíti, hogy a munkában töltött napok átlagos száma tartósan magas szinten marad, miközben az alkalmazásban állók köre fokozatosan bővül, tehát a magas munkaintenzitás nem egy szűk csoport kiváltsága, hanem idővel egyre szélesebb körben jelenik meg. A részmunkaidős foglalkoztatás ezzel szemben alacsonyabb arányú, de jól azonosítható szezonalitást mutat, különösen a nyári hónapokban felerősödve, ami az idényjellegű és átmeneti munkavégzési formák időszakos megjelenésére utal.

Ezt az is erősíti, hogy a munkában töltött napok átlagos száma magas szinten marad, miközben az alkalmazásban állók köre fokozatosan bővül: vagyis a magas intenzitás nem csupán egy szűkebb kör sajátja, hanem idővel egyre szélesebb csoportnál jelenik meg. A munkában eltöltött napok száma azt mutatja meg, hogy az alkalmazottként dolgozók a vizsgált hónapban átlagosan hány naptári napon rendelkeztek munkavégzéshez kapcsolódó biztosítási jogviszonnyal (átfedések nélkül számolva). A három évfolyam alapján az átlagos munkában töltött napok értéke jellemzően magas és viszonylag stabil tartományban mozog (többnyire a hónap nagy részét lefedi), miközben kisebb, időszakos hullámzások megfigyelhetők. Ezek a kilengések részben a hónapok eltérő hosszából, részben a jogviszonyok időzítéséből (belépés–kilépés, megszakítások) adódhatnak, ezért önmagukban nem feltétlenül jelentenek intenzitáscsökkenést.

Kompetenciák és a munkahelyi elvárásokhoz való illeszkedés

A kérdőívben értékelhető tíz kompetenciaterület közül a válaszadók mindhárom hullámban ugyanazt az öt területet emelték ki munkájuk szempontjából a legfontosabbnak: a kommunikációs készségeket, a technikai és gyakorlati készségeket, a kritikai gondolkodást, a problémamegoldási készségeket és a szakmai specifikus tudást. Ezek a kompetenciák stabil, hullámoktól független munkaerőpiaci elvárást jelentenek a szakképzésből kilépők számára.

Figyelemre méltó, hogy ez az öt kompetencia két, eltérő jellegű csoportra bontható. A technikai és gyakorlati készségek, valamint a szakmai specifikus tudás egyértelműen szakmaspecifikus, a képzés tartalmához közvetlenül köthető területek, amelyeknél a felkészítés minősége viszonylag könnyen mérhető és fejleszthető a tananyag és a gyakorlati képzés tartalmi felülvizsgálatával. Ezzel szemben a kommunikációs készségek, a kritikai gondolkodás és a problémamegoldás úgynevezett transzverzális, ágazatfüggetlen kompetenciák, amelyek fejlesztése nem egyetlen szaktantárgyhoz köthető, hanem a képzés egészének pedagógiai megközelítését érinti. Az, hogy éppen ez utóbbi csoport – elsősorban a kommunikáció és a kritikai gondolkodás – mutatja a legtartósabb elmaradást a piaci elvárásokhoz képest, arra utal, hogy a fejlesztési szükséglet nem egy-egy szakma tartalmi hiányosságából, hanem a képzés pedagógiai módszertanának általánosabb jellemzőiből fakadhat.

A munkahelyi szükségletek és az iskolai felkészítés összevetése azonban hullámonként eltérő, sőt bizonyos tekintetben ellentétes képet mutat. Az első két hullámban (2025 márciusa és 2025 decembere) a válaszadók azt jelezték, hogy a technikai és gyakorlati készségek, a nyelvi készségek, valamint a szakmai specifikus tudás területén az iskolai felkészítés megfelelő szintű, ugyanakkor a digitális készségek, a kreatív és innovációs készségek, a kritikai gondolkodás és problémamegoldás, valamint a kommunikációs készségek fejlesztése elmarad a munkaerőpiac elvárásaitól. A legfrissebb, 2026 júniusi hullámban ezzel szemben a válaszadók a legtöbb kompetencia esetében úgy ítélték meg, hogy az iskolai felkészítés eléri vagy meghaladja a piaci elvárás szintjét, és mindössze a kommunikációs készségek és a kritikai gondolkodás mutatott kisebb elmaradást. Ez az elmozdulás több okra is visszavezethető lehet: egyrészt a mintaösszetétel változására (a legfrissebb hullámban felülreprezentált, frissen végzett évfolyam esetleg kedvezőbben látja saját felkészültségét), másrészt arra is, hogy a képzési tartalmak és a felkészítés valóban javult az idő előrehaladtával. Bármelyik magyarázat is áll közelebb a valósághoz, a kommunikációs készségek és a kritikai gondolkodás mindhárom hullámban visszatérő, enyhébb-erősebb formában jelentkező fejlesztendő terület.

Érdemes megjegyezni, hogy ezen a téren az adminisztratív adatintegráció nem tud kiegészítő információval szolgálni, hiszen a kompetenciák szubjektív megítélése és a munkaköri elvárásokhoz való illeszkedés érzékelése olyan minőségi jellegű jelenség, amely fogalmilag sem jeleníthető meg közigazgatási nyilvántartásokban. Ez az egyik legvilágosabb példa arra, hogy miért nem helyettesítheti a kérdőíves modult az adatintegráció még akkor sem, ha utóbbi hosszú távon kilenc éves, teljes körű megfigyelést tesz majd lehetővé: a foglalkoztatás tényét, időzítését és intenzitását az adminisztratív adatok pontosan rögzítik, azt azonban, hogy a végzett fiatal mennyire érzi hasznosnak a megszerzett tudást, kizárólag a kérdőíves visszajelzés tudja feltárni.

Mindezek fényében a kompetenciaillesztésről alkotott kép leginkább úgy foglalható össze, hogy a szakképzés a szakmaspecifikus területeken viszonylag stabilan teljesíti a munkaerőpiaci elvárásokat, míg a transzverzális készségek fejlesztése – különösen a kommunikáció és a kritikai gondolkodás – az a terület, ahol a képzés és a munkaerőpiac közötti illeszkedés a leginkább ingadozó, és ahol a legnagyobb tere van a további fejlesztésnek. Mivel ezek a készségek nem köthetők egyetlen ágazathoz vagy szakmához, fejlesztésük horizontális, valamennyi képzési területet érintő beavatkozást igényelne.

További tanulmányok folytatása

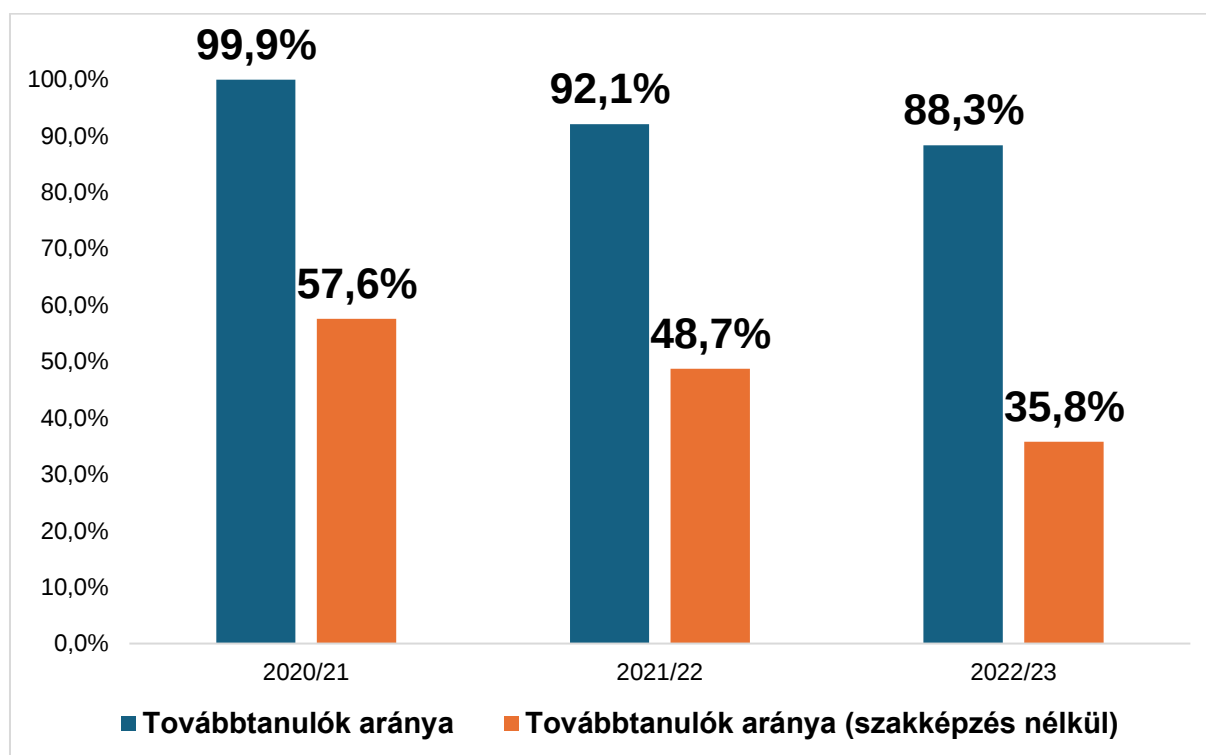
A kérdőíves lekérdezés idején válaszadók túlnyomó többsége mindhárom hullámban iskolarendszerű képzésben vett részt (81-85 százalék). E csoporton belül a felsőfokú tanulmányokat folytatók aránya jelentősen ingadozik a hullámok között: az első hullámban 69, a másodikban 47, a harmadikban pedig 72 százalék volt. Mindhárom felmérés kiemeli, hogy az életkor és az iskolatípus jelentősen befolyásolja a továbbtanulás irányát, ami arra utal, hogy a technikumi, jellemzően érettségit is adó képzésből kilépők más továbbtanulási mintázatot mutatnak, mint a szakképző iskolából kilépők – a technikumi háttér inkább a felsőfokú továbbtanulás felé, a szakképző iskolai háttér inkább a további szakképzés felé mutathat. A további szakképzésre orientálódók a hullámoktól függően leginkább a turizmus-vendéglátás, a gazdálkodás-menedzsment, az informatika-távokzlés, a kereskedelem, a gépészet és a specializált gép- és járműgyártás területén szereznének új képzettséget, míg a felsőoktatásban tanulók jellemzően műszaki, ipari, építőipari, üzleti, ügyviteli, jogi vagy információs-kommunikációs technológiai területet választanak. A tovább tanulóknak közel fele mindhárom hullámban azt jelezte, hogy tanulmányai tárgya teljes mértékben kötődik korábbi tanulmányaihoz, egy további, 24-35 százalékos csoport pedig részleges kötődésről számolt be. A továbbtanulás legfőbb indoka konzisztensen a jobb kereseti pozíció, a terület iránti érdeklődés, a készségek és kompetenciák bővítése, valamint egy következő munkahelykeresés jobb esélyei voltak mindhárom hullámban.

Az egy- és hároméves időtávban vizsgált jövőtervek a hullámok között bizonyos eltolódást mutatnak. Az első hullámban a válaszadók 66 százaléka egy év múlva is dolgozni, 60 százaléka tanulni szeretett volna – vagyis jellemzően a kérdezés pillanatában végzett tevékenységük folytatását tervezték. A második és a harmadik hullámban ez az arány jelentősen alacsonyabb (dolgozni 43-49 százalék, tanulni 23-29 százalék egy év múlva szeretne), miközben hároméves távlatban mindkét hullámban felerősödik a családalapítás (23-26 százalék) és a külföldi munkavállalás (21-27 százalék) iránti szándék, a tanulási szándék rovására. Ez arra utal, hogy a fiatal pályakezdők tervei az idő előrehaladtával egyre inkább a családalapítás és a mobilitás irányába tolódnak el.

Az adminisztratív adatintegráció esetén a további tanulmányokat folytatók aránya (%) mutató azt fejezi ki, hogy az adott képzést sikeresen befejező tanulók mekkora aránya lép tovább a végzést követően valamilyen további képzésbe a felsőoktatás, a felnőttképzés vagy a szakképzés területén. A számlálóba azokat a személyeket soroljuk, akiknél a vizsgált képzésről való kilépést követően az adminisztratív adatok alapján azonosítható tanulmányi részvétel jelenik meg a felsőoktatásban, a felnőttképzésben vagy a szakképzésben. A mutató szempontjából elegendő, ha a vizsgált időablakon belül a tanuló legalább egyszer megjelenik aktív / nem szünetelő jogviszonnyal valamelyik képzési nyilvántartásban, függetlenül attól,

hogy a megkezdett képzést később sikeresen befejezte-e. A nevező a teljes vizsgált végzős célcsoport létszáma, így a mutató a továbbtanulók arányát adja meg a teljes célcsoporthoz viszonyítva. A fentebb részletezett értelmezési korlátok miatt az ábra külön közli a szakképzés nélküli továbbtanulási értékeket is.

A továbbtanulók aránya mindhárom évfolyamban magas, ugyanakkor évfolyamonként csökken. Az eltérések értelmezésénél fontos kiemelni, hogy a későbbi évfolyamok esetében a rendelkezésre álló nyomkövetési ablak rendre rövidül, így kevesebb idő áll rendelkezésre arra, hogy további jogviszonyt létesítsenek a kilépők. A szakképzéssel együtt az adminisztratív torzítást is figyelembe véve szinte a teljes sokaság jogviszonnyal rögzített a végzést követően, miközben csak a felnőttképzést és felsőoktatást vizsgálva nagyságrendileg a kilépők 36–58%-a folytat tanulmányokat a végzését követően, vagyis a szakképzés nélküli továbbtanulás nagyjából minden harmadik–második végzettet érint, évfolyamonként eltérő mértékben.

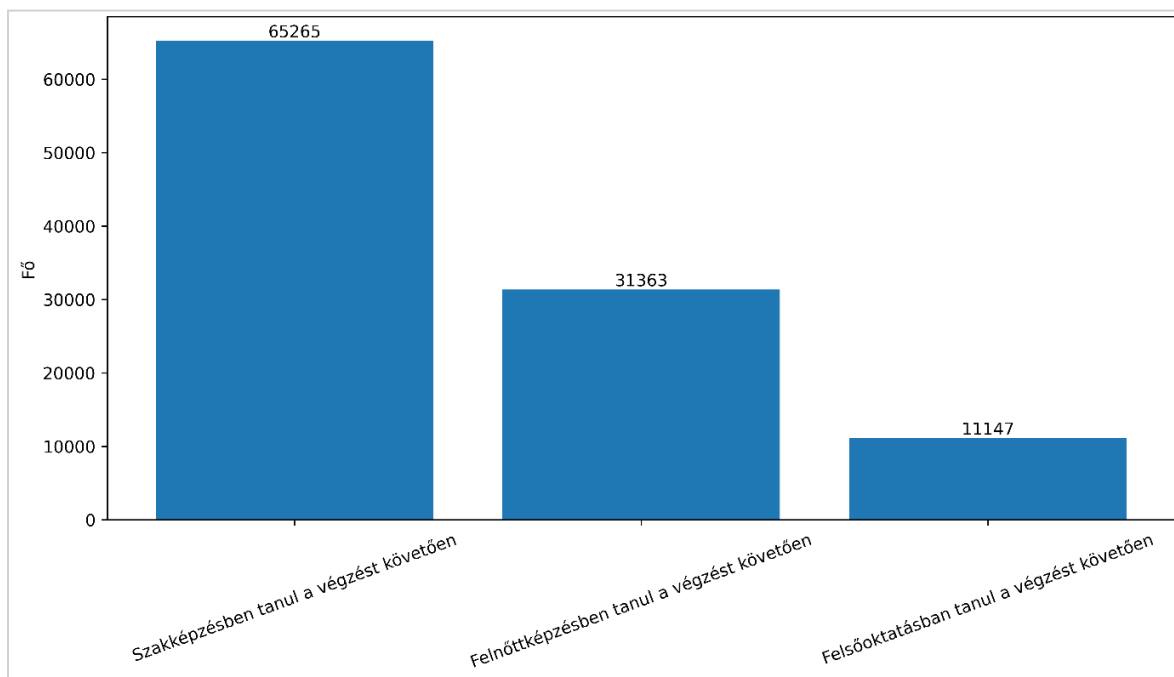

7. ábra: További tanulmányokat folytatók aránya (%) (Az ábra a EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1 dokumentum alapján készült)

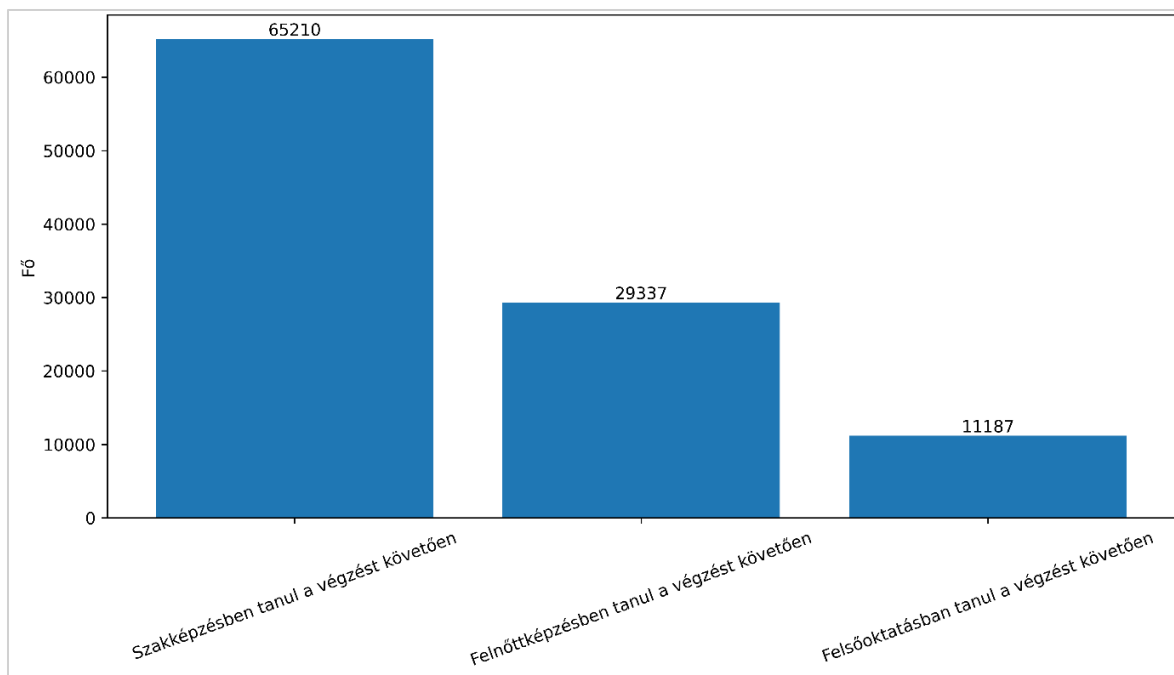
A továbbtanulás mérése kapcsán fontos módszertani korlát, hogy a szakképzésben rögzített jogviszonyok lezárási gyakorlata torzíthatja a „továbbtanulás” adminisztratív azonosítását, ezért az adatintegrációs tanulmány a szakképzés nélküli továbbtanulási mutatókat – vagyis a felsőoktatásba és a felnőttképzésbe való belépést – kiemelten kezeli, mert ezek tisztábban jelzik a tanulási pályák tényleges továbbépülését. Ez a megkülönböztetés azért is fontos, mert – ahogy az adatintegrációs tanulmány is hangsúlyozza – a továbbtanulás egyszerre jelezhet felzárkózási, átképzési vagy felfelé irányuló mobilitási stratégiát, és a munkaerőpiaci belépés időzítésével együtt értelmezve fontos támpontot ad az intézményi és szakpolitikai beavatkozások tervezéséhez.

Továbbtanulási adatoknál azon diákok számáról kapunk információt, akik képzésük befejezése után a vizsgálati időszak során további tanulmányokat folytatnak a felsőoktatásban,

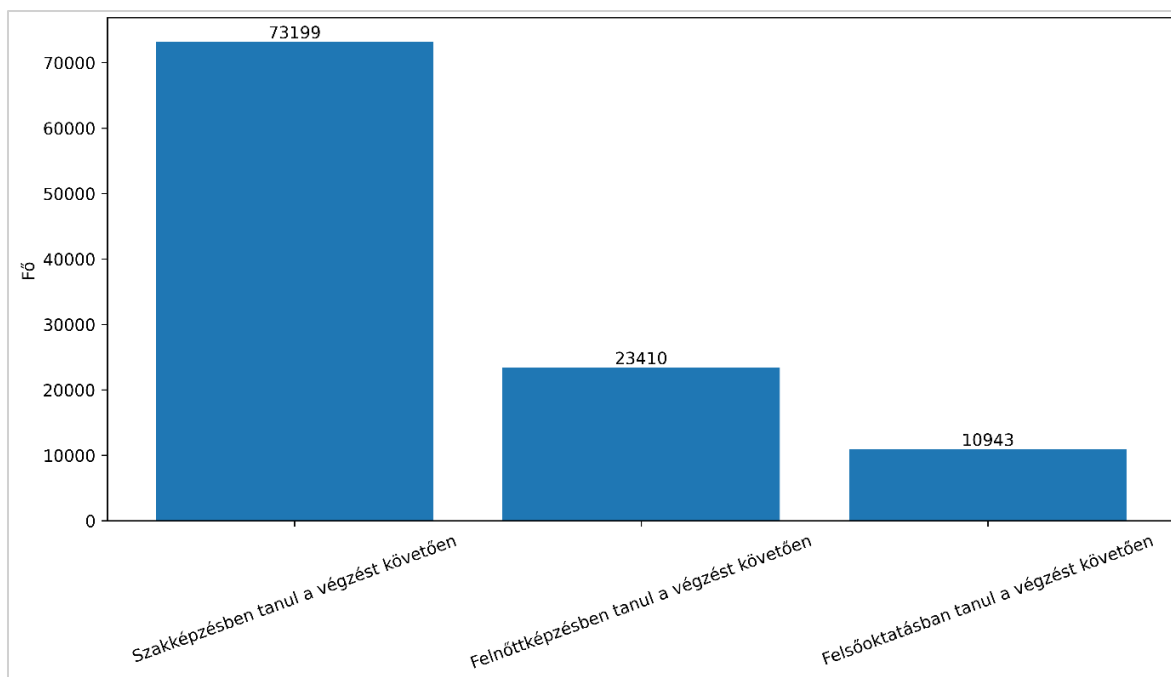
felnytk pz sben vagy szakképzésben (f ). A mut t  szempontjából elegendő, ha a vizsgált időablakon belül a tan l  legalább egyszer  kt v felsőoktatási, felnytk pz si, szakképzési jogviszonnyal szerepel az adott nyilvántartási rendszerben, függetlenül attól, hogy a megkezdett képzést később sikeresen befejezte-e. A mut t  értéke tehát a vizsgált v gz s célcsoporton belül a tov bbtan l  személyek létszámát adja meg.

8.  bra: Tov bbtan l s a végzést követően (2020/21-ben végzettek) ( bra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

9.  bra: Tov bbtan l s a végzést követően (2021/22-ben végzettek) ( bra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

10. ábra: Továbbtanulás a végzést követően (2022/23-ban végzettek) (Ábra forrása: EQAVET_SZPR_Elemzo_tanulmany_20260401_v1)

A képzés retrospektív megítélése

A képzés utólagos, retrospektív értékelése mindhárom hullámban alapvetően pozitív, bár a kiemelt szempontok sorrendje és aránya hullámonként változik. Az első hullámban a válaszadók 72 százaléka érezte úgy, hogy sokat tanult szakmája elméleti oldaláról, 69 százalék szerint az oktatók felkészültek voltak, 64 százalék pedig úgy vélte, jó iskolát választott. A második hullámban az oktatók felkészültségét még nagyobb arányban, 72 százalék emelte ki, 68 százalék jól érezte magát az iskolában, 67 százaléknak tetszett, amit tanult, és 66 százalék tartotta jó választásnak az iskoláját. A legfrissebb hullámban a legmagasabb arány (68 százalék) ismét az elméleti felkészítéshez kötődött, ezt követte az oktatók felkészültsége (65 százalék) és a jó iskolaválasztás érzése (60 százalék). Azok, akik részt vettek duális képzésben, mindhárom hullámban elégedetten nyilatkoztak erről, és a második és harmadik hullámban egyaránt a gyakorlati oktatóval és a gyakorlati képzőhely technikai felszereltségével kapcsolatos elégedettség volt a legmagasabb – az első hullámban ezzel szemben inkább a szakmával, az iskolával és az elméleti oktatással kapcsolatos elégedettség dominált.

Arra a kérdésre, hogy ismételten ugyanazt a szakmát választanák-e ugyanabban az iskolában, a válaszadók 35-46 százaléka válaszolt igennel hullámtól függően (a legmagasabb arány, 46 százalék az első hullámban, a legalacsonyabb, 35 százalék a legfrissebben mérve). A fennmaradó válaszadók 7-15 százaléka másik iskolában tanulná ugyanazt a szakmát, 11-15 százaléka korábbi iskolájában másik szakmát, 18-20 százaléka pedig teljesen más iskolát és szakmát is választana; a válaszadók bő hatoda-ötöde nem tudta eldönteni a kérdést.

Végül a sikeresség tényezőiről alkotott vélemények is konzisztens mintát rajzolnak ki: a válaszadók mindhárom hullámban a magabiztosságot és az önbizalmat tartották a

legfontosabbnak az életben való boldoguláshoz, ezt egészítette ki hullámtól függően a kemény munka és kitartás, illetve a jó kereset fontossága. Az iskolai végzettség tekintetében mindhárom hullámban a szakma megszerzését tartották a legfontosabb tényezőnek, ezt követte az érettségi, míg a diploma fontosságát a válaszadóknak mindössze 9-15 százaléka emelte ki – ez a felsőfokú végzettséggel szembeni viszonylag visszafogott értékítélet mindhárom hullámban jellemző maradt.

Ez az utóbbi eredmény önmagában is figyelemre méltó szakpolitikai üzenetet hordoz: a szakképzésből kilépő fiatalok saját tapasztalatuk alapján a szakmai végzettséget tartják a boldoguláshoz vezető legfontosabb iskolai tényezőnek, a diplomát pedig – annak ellenére, hogy a válaszadók jelentős hányada maga is felsőfokú továbbtanulás mellett dönt – viszonylag kevesen tekintik döntő fontosságúnak.

Összefoglalás és következtetések

A jelen tanulmányban bemutatott négy elemzés – három, egymásra épülő kérdőíves utánpótlási hullám és egy adminisztratív adatintegráción alapuló, teljeskörű vizsgálat – együttesen sokkal árnyaltabb és megbízhatóbb képet ad a szakképzésből kilépő fiatalok pályájáról, mint amit bármelyik forrás önmagában nyújtani tudna.

Módszertani szempontból a legfontosabb tanulság, hogy a két adatforrás típusa alapvetően különböző kérdésekre ad megbízható választ. A kérdőíves felmérések nélkülözhetetlenek a szubjektív elégedettség, a kompetenciailleszkedés megítélése, a jövőtervek és a képzés retrospektív értékelése szempontjából, ugyanakkor mintavételi hibahatárral ($\pm 4,6$ - $5,5$ százalék) és a válaszadási hajlandóság szerinti torzítással terheltek, és nem érik el megbízhatóan a külföldön dolgozókat vagy tanulókat. Az adminisztratív adatintegráció ezzel szemben teljeskörű, havi bontású, hosszú távon kilenc évig követhető képet ad a hazai, adminisztratíván látható foglalkoztatási és tanulási pályákról, de vak azokra a jelenségekre, amelyek nem hagynak nyomot a hazai nyilvántartásokban – a külföldi munkavállalásra és tanulásra, a be nem jelentett foglalkoztatásra, a regisztráció nélküli álláskeresésre –, és a jövedelmi idősorok értelmezésénél különös óvatosságot igényel a szezonális és egyszeri elszámolási hatások kiszűrése. E két forrás együttes, tudatos alkalmazása adja a legmegbízhatóbb alapot a döntéstámogatáshoz: az adminisztratív adatok jelölik ki, hol és mikor erősebb vagy éppen elhúzódóbb, kockázatosabb a pályakezdés, míg a kérdőíves felmérések adnak magyarázatot arra, hogy ez miért alakul így, és milyen szubjektív tapasztalatok, elvárások és hiányosságok állnak a háttérben.

A következőkben a pályakezdés egyes állomásai mentén foglaljuk össze, mit mutat a négy forrás együttesen, majd külön kitérünk azokra a pontokra, ahol a hullámok közötti eltérések, a két adatforrás típusa közötti különbségek, illetve a jelenleg is nyitott kérdések további értelmezést igényelnek.

A képzés lezárása a végzettek túlnyomó többsége számára sikeres: mindhárom kérdőíves hullámban 94–97 százalék szerezte meg azt a végzettséget, amelynek képzésén végzős volt, a sikertelenség fő oka pedig konzisztensen a szakmai vizsga letétele volt. A munkaerőpiaci átmenet mindkét adatforrás szerint fokozatos, nem egyetlen éles váltás: a kérdőívekben a végzettek jelentős, 37–42 százalékos hányada egyszerre dolgozik és tanul, az adminisztratív idősorok pedig azt mutatják, hogy a bejelentett foglalkoztatásban való megjelenés a végzést követő hónapok előrehaladtával fokozatosan erősödik, majd stabilizálódik.

Azok, akik elhelyezkednek, túlnyomórészt – 97–98 százalékban – Magyarországon, jellemzően a legkisebb létszámú szervezeteknél dolgoznak. A szakma és a betöltött munkakör illeszkedése ágazonként eltér, de az informatika-távközlés és a gépészet mindhárom hullámban a legjobban illeszkedő ágazatok között szerepel; összességében a válaszadók 63–66 százaléka szerint munkája részben vagy teljesen a tanultakhoz kötődik.

Az álláskeresés – amennyiben egyáltalán megjelenik – mindkét forrás szerint inkább átmeneti epizód, nem tartós állapot: a kérdőívekben a nem dolgozók csak 34–42 százaléka keres ténylegesen munkát, az adminisztratív adatok szerint pedig a teljes megfigyelési időszak alatt

folyamatosan regisztrált álláskereső aránya 0,5 százalék alatti, miközben a legalább egyszeri érintettség évfolyamonként csökken (23,61%, 17,19%, majd 8,74%).

A jövedelmi helyzet a pályakövetés legóvatosabb kezelést igénylő területe: a kérdőívekben mért 300–350 ezer forintos nettó mediánkereset egyetlen időpontra vonatkozó, néhány száz fős mintán alapul, míg az adminisztratív bér-idősorok havi bontásban, de a szezonális és egyszeri elszámolási hatásokra – például a családi SZJA-visszatérítésre – érzékenyen mutatják, hogy a korrigált bérszint 2022–2023 folyamán összességében emelkedő pályára állt.

A kompetenciák terén az adminisztratív adatok nem tudnak kiegészítő információval szolgálni, ez kizárólag a kérdőíves visszajelzésekből ismerhető meg: mindhárom hullámban a kommunikációs készségek, a technikai-gyakorlati készségek, a kritikai gondolkodás, a problémamegoldás és a szakmai specifikus tudás számított a legfontosabbnak, és ezek közül a kommunikáció és a kritikai gondolkodás mutatta a legtartósabb elmaradást a piaci elvárásokhoz képest.

A képzés utólagos megítélése mindhárom hullámban alapvetően pozitív, ugyanakkor a válaszadóknak csak 35–46 százaléka választaná ismét ugyanazt a szakmát ugyanabban az iskolában; a boldoguláshoz a válaszadók elsősorban a magabiztosságot és a szakma megszerzését, kevésbé a diplomát tartják fontos tényezőnek.

Összegezve tehát a négy elemzés együttes áttekintése világosan kirajzol olyan mintázatokat, amely a kérdőíves hullámok és az adminisztratív adatintegráció eredményeiben egyaránt, egymást megerősítve jelenik meg. Ilyen mindenekelőtt az, hogy a szakképzésből kilépők túlnyomó többsége viszonylag rövid időn belül munkaerőpiaci integrációt ér el: a kérdőíves felmérésekben 94-95 százalék szerezte meg a képesítést, és a végzetek zöme az adatfelvétel idején már dolgozott, tanult, vagy mindkettőt egyszerre tette; az adminisztratív adatok szerint pedig a bejelentett foglalkoztatásban való megjelenés a végzést követően folyamatosan erősödik és stabilizálódik. Ugyanígy konzisztens mindkét adatforrásban, hogy a pályakezdés nem egyetlen éles váltás, hanem egy fokozatos, gyakran a tanulás és a munkavégzés párhuzamos jelenlétével jellemezhető átmeneti szakasz, és hogy az álláskereső – amennyiben egyáltalán megjelenik – többnyire átmeneti epizód, nem tartós állapot.

A tematikus szintézis egyúttal rámutat azokra a pontokra is, ahol a hullámok közötti eltérések vagy a kérdőíves és az adminisztratív kép közötti különbségek további figyelmet érdemelnek. A munkaerőpiaci státuszok, a kereseti szint, a szakma-munkakör illeszkedés és a jövőtervek hullámonkénti ingadozása jelentős részben a vizsgált évfolyamok összetételének változásával magyarázható – hiszen minden egyes hullám más arányban tartalmazza a régebben, illetve a frissen végzett évfolyamokat –, ez azonban azt is jelenti, hogy az egyes hullámok közötti közvetlen összevetés helyett érdemesebb ugyanazon évfolyam időbeli nyomon követésére (mint amit a 2022/2023-as évfolyam esetében mindhárom hullám lehetővé tesz) történő elemzésére támaszkodni.

A négy elemzés együttes áttekintése nemcsak azt mutatja meg, amit ma már tudunk a szakképzésből kilépők pályájáról, hanem azt is kijelöli, amit egyelőre nem, vagy csak korlátozottan tudunk. Az egyik legfontosabb ilyen terület a külföldi munkavállalás és tanulás

valós mértéke: a kérdőíves felmérésekben a Magyarországon dolgozók 97-98 százalékos aránya vélhetően felülbecsüli a hazai maradás tényleges gyakoriságát, hiszen a külföldön élők nehezebben érhetők el egy hazai kérdőíves felméréssel, az adminisztratív adatok pedig – definíciójukból adódóan – szintén csak a hazai nyilvántartásokban megjelenő eseteket tudják rögzíteni. A hároméves távlatban mért, 21-27 százalékos külföldi munkavállalási szándék azt jelzi, hogy ez korántsem elhanyagolható nagyságrendű jelenség lehet, amelynek tényleges mértékéről egyik jelenlegi adatforrás sem ad megbízható becslést. Hasonlóan nyitott kérdés a be nem jelentett foglalkoztatás és a regisztráció nélküli álláskeresés aránya, amelyek szintén rendszeresen kimaradnak mindkét adatforrás látóköréből. Az adminisztratív adatok e tekintetben strukturálisan vakok, a kérdőíves felmérés pedig – bár elvben rá tudna kérdezni ezekre a jelenségekre – a jelenleg rendelkezésre álló vezetői összefoglalók alapján nem tér ki részletesen erre a témára.

Fejlesztési javaslatok

2023 - 2026 között az EQAVET pályázat keretében végzett munka nyomán a magyar szakképzési pályakövetési rendszer átfogó és fejlett rendszerként értékelhető, amely az adminisztratív és kérdőíves adatok kombinációjával jelentős mennyiségű információt biztosít a tanulók és végzettek pályájáról, valamint a szakképzés eredményességéről. A további fejlesztés ezért elsősorban nem új rendszer kialakítását, hanem a meglévő rendszer adatminőségének, használhatóságának, intézményi hasznosulásának és szakpolitikai alkalmazásának erősítését indokolja.

Az egyik fejlesztési terület a nemzeti kérdőíves felmérésekben való részvétel növelése. A riport rámutat arra, hogy miközben az adminisztratív adatbázis a teljes tanulói és végzeti körre kiterjedő, értékes információforrást jelent, a kérdőíves adatgyűjtés válaszadási arányai jelentős eltéréseket mutatnak az egyes szakképzési centrumok között. Különösen fontos ezért a szakképzési centrumok és intézmények célzott támogatása, a magas részvételi arányt elérő intézményi gyakorlatok feltárása és megosztása, valamint módszertani segítség, képzések és kommunikációs eszközök biztosítása. Ugyanakkor tudjuk azt is, hogy az önkitöltős kérdőíves vizsgálatok esetében a részvételi arány magas, természetes módon ugyanazt a részvételi arányt nem lehet elérni, mint egy adatbázison végzett vizsgálat esetében.

A tanulók és végzettek elérése a képzés befejezését követően nehezebbé válik, ami különösen a hosszú távú követést és a végzettek kérdőíves bevonását nehezíti. Ezért indokolt megvizsgálni egy átfogóbb, a vonatkozó adatvédelmi és jogi előírásoknak megfelelő végzeti kapcsolattartási adatbázis kialakításának lehetőségét, valamint erősíteni az alumni- és diákszervezetek, továbbá a munkáltatói szervezetek bevonását. A végzettek részvételét több kommunikációs csatorna alkalmazása és olyan visszajelzések is ösztönözhetik, amelyek konkrétan bemutatják, hogy a kérdőívek eredményei milyen változásokhoz és fejlesztésekhez járulnak hozzá.

További fontos fejlesztési irány az adatok minőségének és összehasonlíthatóságának erősítése. A rendszer eredményes működésének alapfeltétele, hogy az adminisztratív és kérdőíves adatok pontosak, érvényesek és megbízhatóak legyenek. Ennek érdekében célszerű közös adatminőségi standardokat és az adatok elemzésére vonatkozó módszertani útmutatásokat kialakítani.

A jogszabályi és adatvédelmi környezet változásának függvényében hosszabb távon azt is érdemes vizsgálni, hogy az adminisztratív és az anonimizált kérdőíves adatok összekapcsolhatók-e egy harmonizált nemzeti adatbázisban.

A pályakövetési adatok intézményi hasznosulását jelentősen növelheti azok felhasználóbarát és gyors megjelenítése. Érdemes lehet a szakképzési centrumok és intézmények számára olyan könnyen értelmezhető, vizuálisan jól áttekinthető riportokat vagy dashboardot kialakítani, amelyek az intézményi eredményeket országos vagy regionális adatokhoz is viszonyítják. Így a pályakövetési rendszer nem kizárólag központi adatforrásként, hanem a helyi minőségfejlesztés aktív eszközeként is működhet.

A munkáltatói szempontok erőteljesebb megjelenítése szintén fejlesztési lehetőséget jelent. Bár több munkáltatói adatforrás már jelenleg is rendelkezésre áll, érdemes tovább vizsgálni, hogy ezek mennyiben tükrözik a teljes munkaerőpiac igényeit, különösen a kisebb munkáltatók szempontjait. A munkáltatói visszajelzések rendszeresebb és strukturáltabb bevonása segítheti annak megítélését, hogy a képzés során megszerzett kompetenciák mennyiben felelnek meg a munkaerőpiaci elvárásoknak, és ezáltal hozzájárulhat a képzési kínálat és tartalom fejlesztéséhez.

Végül indokolt lehet a pályakövetési rendszer hosszú távú működésének és szakpolitikai hasznosulásának tudatosabb értékelése. A pályakövetési adatok többek között a képzési kínálat és a szakmai tartalmak fejlesztését, a minőségbiztosítást, az erőforrások elosztását, a pályaorientációt, a társadalmi befogadást és a munkaerőpiaci trendek követését is támogatják.

A kilencéves követési időszak esetében ugyanakkor érdemes felülvizsgálni, hogy az egyes adatok milyen időtávon hordoznak még közvetlen információt az adott szakképzési program minőségéről és relevanciájáról.

Összességében a magyar pályakövetési rendszer továbbfejlesztésének fő iránya a meglévő rendszer eredményesebb működtetése és hasznosítása lehet.

Ennek kulcselemei a kérdőíves részvétel növelése, a végzettek elérésének javítása, az adatminőség és az összehasonlíthatóság erősítése, a felhasználóbarát és gyors adat-visszacsatolás, az intézmények és munkáltatók aktívabb bevonása, valamint a pályakövetési adatok minőségfejlesztési és szakpolitikai döntéshozatali célú tudatosabb felhasználása.